

POSTANOWIENIE

9 stycznia 2026 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Krzysztof Wesołowski

na posiedzeniu niejawnym 9 stycznia 2026 r. w Warszawie
w sprawie z wniosku T. Ż., M. C. i K. Ż.
z udziałem F. spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w S.
i E. spółki akcyjnej w G.
o ustanowienie służebności przesyłu,
na skutek skargi kasacyjnej F. spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w S.
od postanowienia Sądu Okręgowego w Słupsku
z 23 kwietnia 2024 r., IV Ca 654/23,

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

W związku ze skargą kasacyjną uczestnika postępowania „F.” sp. z o.o. w S.
od postanowienia Sądu Okręgowego w Słupsku z 23 kwietnia 2024 r.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Cel wymagania przewidzianego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. może być osiągnięty jedynie przez powołanie i uzasadnienie istnienia przesłanek umożliwiających realizację publicznoprawnych

funkcji skargi kasacyjnej. Tylko na tych przesłankach Sąd Najwyższy może oprzeć rozstrzygnięcie o przyjęciu lub odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. Dopuszczenie i rozpoznanie skargi kasacyjnej ustrojowo i procesowo jest uzasadnione jedynie w tych sprawach, w których mogą być zrealizowane jej funkcje publicznoprawne. Nie w każdej zatem sprawie, nawet w takiej, w której rozstrzygnięcie oparte jest na błędnej subsumpcji czy wadliwej wykładni prawa, skarga kasacyjna może być przyjęta do rozpoznania. Podkreślenia wymaga, że Sąd Najwyższy nie jest trzecią instancją sądową i nie jest jego rolą korygowanie ewentualnych błędów w zakresie stosowania czy wykładni prawa w każdej indywidualnej sprawie.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący oparł na przesłankach uregulowanych w art. 398⁹ § 1 pkt 1, 2 i 4 k.p.c. Przesłanki te nie zostały spełnione.

Powołanie się na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, a więc zagadnienia, które wiąże się z określonym przepisem prawnym i którego wyjaśnienie ma znaczenie nie tylko dla rozstrzygnięcia przedmiotowej sprawy, ale także dla rozstrzygnięcia innych podobnych spraw, wymaga jego precyzyjnego sformułowania i wskazania argumentów prawnych, które prowadzą do rozbieżnych ocen (zob. m.in. postanowienie Sądu Najwyższego z 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002, nr 1, poz. 11). Chodzi przy tym o zagadnienie nowe, którego wyjaśnienie przyczyni się do rozwoju jurysprudencji (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 10 lutego 2023 r., I CSK 4691/22).

Natomiast oparcie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na tym, że istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, wymaga wykazania, że określony przepis prawa, mimo iż budzi poważne wątpliwości, nie doczekał się wykładni albo niejednolita wykładnia wywołuje wyraźnie wskazane przez skarżącego rozbieżności w orzecznictwie w odniesieniu do identycznych lub podobnych stanów faktycznych, które należy przytoczyć (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z 13 czerwca 2008 r., III CSK 104/08; z 28 marca 2007 r., II CSK 84/07). Skarżącego obciąża obowiązek przedstawienia odrębnej i pogłębionej argumentacji prawnej wskazującej na zaistnienie powołanej okoliczności

uzasadniającej przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, zawierającej szczegółowy opis tego, na czym polegają poważne wątpliwości interpretacyjne (por. postanowienia Sądu Najwyższego z 8 lipca 2009 r., I CSK 111/09; z 12 grudnia 2008 r., II PK 220/06).

Uzasadnienie oczywistej zasadności skargi kasacyjnej jako przesłanki jej przyjęcia do rozpoznania wymaga powołania się na kwalifikowaną postać naruszenia zaskarżonym orzeczeniem przepisów prawa materialnego lub procesowego i przeprowadzania wywodu zmierzającego do jego wykazania. Oczywistość naruszenia ma miejsce wówczas, gdy jest ono widoczne *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez potrzeby wchodzenia w szczegóły czy dokonywania pogłębionej analizy tekstu wchodzących w grę przepisów i doszukiwania się ich znaczenia. Szczególna podstawa przedsądu z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. wymaga przy tym samodzielnego, czyli odrębnego od podstaw kasacyjnych, wskazania i wykazania naruszenia konkretnego przepisu prawa (procesowego lub materialnego), które jest oczywiste i bez wątpliwości prowadzi do stwierdzenia, że objęte skargą orzeczenie jest wadliwe i dlatego skarga powinna zostać przyjęta do rozpoznania (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 8 października 2025 r., I CSK 369/25).

W ocenie skarżącego „w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne w postaci posiadania lub nie legitymacji czynnej przez nabywcę nieruchomości w trakcie postępowania o ustanowienie służebności przesyłu z wniosku dotychczasowych właścicieli nieruchomości. Kwestia ta nie jest unormowana wprost przez przepisy prawa a jest istotną dla ustanowienia służebności przesyłu.”

Jednocześnie, zdaniem autora skargi kasacyjnej w ramach niniejszej sprawy „zachodzi potrzeba wykładni przepisów prawnych wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów w postaci przepisu art. 192 pkt 2 i 3 w związku z art. 13 § 2 k.p.c., a także przepisu art. 510 § 1 k.p.c., przejawiającą się tym, że jedne sądy uznają, że nabywca nieruchomości w trakcie postępowania o ustanowienie służebności przesyłu nie ma legitymacji czynnej i w konsekwencji wnioski ulega oddaleniu inne zaś uznają, że ma taką legitymację w związku z niestosowaniem przepisu art. 192 k.p.c. do postępowania w przedmiocie ustanowienia służebności przesyłu.”

Poza tym, autor skargi kasacyjnej przyjął, że „w wypadku uznania przez Wysoki Sąd, że ze względu na przewagę sądów uznających, że legitymację posiada podmiot będący właścicielem nieruchomości w dacie orzekania (niezależnie od tego czy był i podmiotem składającym wniosek) kwestia ta została przesadzona pozytywnie dla Uczestnika wnosząc o uznanie za ewentualną podstawę przyjęcia skargi oczywistą zasadnością skargi wobec posiadania legitymacji czynnej przez nabywcę nieruchomości w kontekście konstytutywnego charakteru postanowienia sądu ustanawiającego służebność przesyłu.”

W pierwszej kolejności należy zauważyć, że między twierdzeniem skarżącego, iż w sprawie występuje istotne zagadnienia prawne oraz, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona zachodzi wewnętrzna sprzeczność. Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 25 kwietnia 2008 r., III CSK 64/08 wyjaśnił, że powoływanie się na oczywistość skargi i konieczność dokonania wykładni prawa wzajemnie się wyklucza. Taki sposób konstruowania skargi kasacyjnej jest pozorowaniem występowania w sprawie okoliczności publicznoprawnych, w oparciu, o które Sąd Najwyższy dokonuje oceny na podstawie art. 398⁹ k.p.c. (postanowienie Sądu Najwyższego z 13 września 2024 r., I CSK 1028/23).

Natomiast odnosząc się do sygnalizowanego przez skarżącego istotnego zagadnienia prawnego wypada zauważyć, że obowiązkiem wnoszącego skargę jest wywiedzenie i uzasadnienie występującego w sprawie problemu w sposób zbliżony do tego, jaki przewidziany jest przy przedstawianiu zagadnienia prawnego przez sąd odwoławczy na podstawie art. 390 k.p.c. (zob. postanowienie SN z 18 lutego 2015 r., II CSK 428/14). Takiej argumentacji w skardze kasacyjnej zabrakło.

Uzasadnienie wniosku jest pobieżne, niemal zdawkowe i nie powołano w nim argumentów, które mogłyby świadczyć, że w sprawie spełniona została któraś z przesłanek przyjęcia sprawy do rozpoznania. Należy wskazać, że nie jest rzeczą Sądu Najwyższego przy ocenie, czy skarga kasacyjna powinna być przyjęta do rozpoznania, doszukiwanie się jurydycznej argumentacji mającej wykazać istnienie istotnego zagadnienia prawnego. Samo zaś sformułowanie zagadnienia prawnego, bez przedstawienia argumentacji służącej wykazaniu, że to zagadnienie rzeczywiście występuje i wymaga wyjaśnienia przez Sąd Najwyższy, nie jest

wystarczające (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 25 września 2025 r., I CSK 2771/25).

W uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania uczestnik postępowania poprzestał na postawieniu zacytowanego wyżej pytania, natomiast nie przedstawił pogłębionej argumentacji prawnej nakierowanej na wykazanie w czym wyraża się „istotność” prezentowanej kwestii. Już te okoliczności wykluczają możliwość przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania na podstawie art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.

Ustosunkowując się zaś do potrzeby wykładni przepisów prawnych wskazanych przez skarżącego wymaga podkreślenia fakt, że w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. chodzi o rozbieżności w wykładni przepisów w odniesieniu do identycznych lub podobnych stanów faktycznych. Wielokierunkowość stosowania prawa oraz różnorodność orzecznictwa nie stanowią przyczyny kasacyjnej przewidzianej w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. Natomiast wskazywane przez skarżącego orzeczenia, które w jego ocenie były rozbieżne, nie dotyczą takich samych stanów faktycznych, a zatem nie mogą być w istocie uznane za rozbieżne. Sąd Okręgowy w Słupsku stanął na stanowisku, że wstąpienie skarżącego do sprawy nie przyznało mu legitymacji procesowej czynnej, choć rzeczywiście co do zasady aktualny właściciel nieruchomości powinien być dysponentem i beneficjentem postępowania. Niemniej jednak takich uprawnień apelujący uczestnik postępowania nie uzyskał sprawie, gdyż nie był w niej wnioskodawcą, nie doszło bowiem do skutecznego wstąpienia przez niego, jako aktualnego właściciela nieruchomości, do tej sprawy. Wnioskodawcy bowiem nie wyrazili zgody na wstąpienie nabywcy ich nieruchomości w ich miejsce w toczącym się już postępowaniu o ustanowienie służebności przesyłu.

Odnosząc się zaś do ostatniej z przytoczonych przez skarżącego przesłanek przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania należy podkreślić, że o oczywistej zasadności skargi nie był przekonany sam skarżący, skoro w tym samym zakresie odwoływał się do istotnego zagadnienia prawnego i wątpliwości orzeczniczych. Nie ulega natomiast wątpliwości, że ta sama kwestia nie może stanowić źródła zagadnienia o problemowym i niejasnym charakterze i zarazem podstawę ewidentnej zasadności skargi kasacyjnej, możliwej do stwierdzenia, bez

prowadzenia bardziej złożonych rozumowań (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 29 sierpnia 2025 r., I CSK 2636/24). Należy przy tym pamiętać, że przesłanką przyjęcia skargi kasacyjnej nie jest oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia (zob. m.in. postanowienie Sądu Najwyższego z 8 października 2015 r., IV CSK 189/15 i przywołane tam orzecznictwo).

Bliższa analiza uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie pozwala przyjąć, by skarga była - w powyższym rozumieniu - oczywiście uzasadniona. Przede wszystkim skarżący nie wskazuje jaki jest związek między konstytucyjnym charakterem postanowienia o ustanowieniu służebności przesylu a oczekiwaną przez niego legitymacją procesową czynną w sprawie.

Uzasadnienie przedstawione przez Sąd Okręgowego nie pozwala stwierdzić oczywistych i rażących uchybień, które mogłyby odpowiadać analizowanej przesłance. W uzasadnieniu wniosku brak jest natomiast takich argumentów, które wskazywałyby na rażące naruszenie prawa w ustalonym przez Sąd drugiej instancji i wiążącym Sąd Najwyższy stanie faktycznym.

Wobec powyższego, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji.

M.L.

[a.ł]

Krzysztof Wesółowski